

JAARVERSLAG

2014

COMMISSIE VOOR NUCLEAIRE
VOORZIENINGEN

De advies- en controlecommissie over de voorzieningen
aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en
voor het beheer van bestraalde splijtstoffen

Inhoudsopgave

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	7
1.1. Oprichting	7
1.2. Samenstelling	7
2. Opdrachten	9
3. Wettelijke aspecten	11
3.1. Wettelijke aspecten van het jaarverslag	11
3.2. Wettelijke aspecten van de Commissie nucleaire voorzieningen	11
3.3. Wettelijke aspecten repartiebijdragen	12
3.4. Wettelijke aspecten levensduur kerncentrales	12
4. Activiteiten	13
4.1. Vergaderingen	13
4.2. Opvolging adviezen	14
5. Financiële aspecten	15
5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen	15
5.2. Evolutie van de voorzieningen	16
6. Eindbeschouwing	17

1. Oprichting en samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

1.1. Oprichting

De wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestraald in deze centrales, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 15 juli 2003 en gewijzigd bij de wet van 25 april 2007, richt bij artikel 3 een Commissie voor nucleaire voorzieningen op. Vóór deze wetswijziging werd deze Commissie Opgvolgingscomité genoemd. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen.

1.2. Samenstelling

De samenstelling van de Commissie voor nucleaire voorzieningen (hierna Commissie genoemd) werd in 2014 gewijzigd door de wet van 26 maart 2014 (publicatie in het Belgisch Staatsblad op 26 mei 2014). Het aantal leden, nl. negen leden bestaande uit zes personen die de Belgische Staat vertegenwoordigden en drie personen die de kernprovisie-vennootschap, Synatom, vertegenwoordigden, werd hierdoor verminderd naar vijf. De reden voor deze wijziging was enerzijds het feit dat de bevoegdheid van het oorspronkelijke lid, de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA), later gewijzigd in Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA), was overgegaan naar de Nationale Bank van België (NBB), die al lid was van de Commissie, en anderzijds werd geacht dat de kernprovisievennootschap, Synatom, beter als raadgevend lid dan als effectief lid in de Commissie kon zetelen.

De voorzitter en de andere leden van de Commissie die de Staat vertegenwoordigen, worden benoemd door de koning bij een in Ministerraad overlegd besluit. De samenstelling werd, sinds het koninklijk besluit van 15 november 2013 (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 29 november 2013) niet meer aangepast. Een ontwerp van koninklijk besluit, om de nieuwe samenstelling te bekrachtigen, werd aan de voogdijoverheid overgemaakt. De voorzitter van de Commissie voor nucleaire voorzieningen is de heer L. Dufresne, secretaris-generaal van de Nationale Bank van België. De volgende personen maakten in 2014 deel uit van de Commissie voor nucleaire voorzieningen:

NAAM	ORGANISATIE
<i>Effectieve leden</i>	
De heer M. Monbaliu	Administrateur-generaal van de Thesaurie
Mevrouw M.-P. Fauconnier	Voorzitster van het directiecomité van de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG)
Mevrouw M. Lievens ¹	Afdelingshoofd bij de Nationale Bank van België (NBB)
De heer A. Boon	Voorzitter van de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole
De heer L. Dufresne	Secretaris-generaal van de NBB
Mevrouw N. Mahieu	Directeur-generaal a.i. van de Algemene Directie Energie
De heer R. Leclère ²	Afgevaardigd bestuurder van Synatom
De heer V. Perrier ³	Bestuurder van Synatom
De heer C. De Groof ⁴	Directeur-generaal Strategie en Duurzame Ontwikkeling van Electrabel
<i>Plaatsvervangende leden</i>	
De heer J. Deboutte	Directeur bij het Agentschap van de Schuld
De heer K. Locquet	Hoofdadviseur bij de CREG
De heer G. De Smet	Directeur-generaal Macro budgettaire dienst bij de Federale Overheidsdienst Budget en Beheerscontrole
Mevrouw C. Swartenbroekx	Inspecteur-generaal bij de NBB
Mevrouw S. Jourdain ⁵	Attaché bij de Algemene Directie Energie
Mevrouw D. Ghislain ⁶	Financieel Directeur van Synatom
De heer J. Van Vyve ⁷	Bestuurder van Synatom
De heer A. Sarens ⁸	Directeur Belgische Netparticipaties bij Electrabel
<i>Raadgevende leden</i>	
De heer J. Bens	Directeur-generaal van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC)
De heer J.-P. Minon	Directeur-generaal van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Spleitstoffen (NIRAS)
De heer R. Leclère ⁹	Afgevaardigd bestuurder van Synatom
<i>Afgevaardigden</i>	
De heer J. Michiels	Expert bij het FANC
Mevrouw B. Roger	Directie attaché bij de NIRAS
Mevrouw D. Ghislain ¹⁰	Financieel Directeur van Synatom

¹ Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (B.S. 26 mei 2014) en het ontslag dientengevolge van mevrouw Lievens in de vergadering van 26 juni 2014.

² Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (BS op 26 mei 2014) en ontslag per brief van 25 augustus 2014.

³ Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (BS op 26 mei 2014) en ontslag per brief van 25 augustus 2014, geen lid meer.

⁴ Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (BS op 26 mei 2014) en ontslag per brief van 25 augustus 2014, geen lid meer.

⁵ Tot ontvangst van haar ontslagbrief op 30 september 2014, gedateerd op 26 september 2014, waarin mevrouw Jourdain ontslag neemt wegens detachering.

⁶ Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (BS op 26 mei 2014) en ontslag per brief van 25 augustus 2014.

⁷ Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (BS op 26 mei 2014) en ontslag per brief van 25 augustus 2014, geen lid meer.

⁸ Gezien de wetwijziging van 26 maart 2014 (BS op 26 mei 2014) en ontslag per brief van 25 augustus 2014, geen lid meer.

⁹ Vanaf het in werking treden van de wetwijziging van 26 maart 2014 (B.S. op 26 mei 2014), raadgevend lid.

¹⁰ Vanaf het in werking treden van de wetwijziging van 26 maart 2014, (B.S. op 26 mei 2014), afgevaardigde.

2. Opdrachten

De wet van 11 april 2003, gewijzigd bij wet van 25 april 2007 en bij de wet van 26 maart 2014, bepaalt in artikel 5 de opdrachten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen. De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft een advies- en controlebevoegdheid over de aanleg en het beheer van de voorzieningen voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen. Deze advies- en controlebevoegdheid heeft betrekking op het bestaan, de toereikendheid en de beschikbaarheid van de provisies.

Ze geeft advies, op eigen initiatief of op verzoek van de bevoegde overheden, over onder meer:

- de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen, en evalueert periodiek de geschiktheid van deze methoden;
- het herzien van het maximale percentage van de fondsen die de tegenwaarde vormen van de desbetreffende provisies die de kernprovisievennootschap kan lenen aan kernexploitanten;
- de categorieën van activa waarin de kernprovisievennootschap het deel van deze fondsen, dat zij niet mag lenen aan kernexploitanten, investeert, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen controleert onder meer:

- de gegevens die de kernprovisievennootschap ter beschikking stelt over de toereikendheid van de provisies;
- de correcte toepassing van de methoden voor het aanleggen van provisies voor de ontmanteling en het beheer van bestraalde splijtstoffen;
- de voorwaarden tegen welke de kernprovisievennootschap deze fondsen leent aan kernexploitanten, alsook de voorwaarden waartegen deze investeringen worden uitgevoerd;
- de politiek van de kernexploitanten op het gebied van voorrechten en hypotheek;
- de voorwaarden van de leningen die eventueel worden toegekend door de kernprovisievennootschap;
- de beschikbaarheid van de tegenwaarde van het bedrag van de in het vorig punt bedoelde leningen, met inbegrip van de eventuele zekerheden die door degenen die deze leningen hebben ontvangen, werden gesteld.

De Commissie voor nucleaire voorzieningen heeft in 2005 per brief bepaald dat de nodige gegevens om deze controletaak te kunnen uitvoeren (in uitvoering van artikel 7, § 1, eerste punt) haar uiterlijk moeten worden overgemaakt op hetzelfde moment als het versturen van de uitnodiging voor de jaarlijkse algemene vergadering. De nodige gegevens werden tijdens het jaar 2014 door de kernprovisievennootschap aan de Commissie voor nucleaire voorzieningen verstuurd op 24 april en op 17 juni 2014.

3. Wettelijke aspecten

3.1. Wettelijke aspecten van het jaarverslag

Het artikel 8, § 1 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de Commissie voor nucleaire voorzieningen elk jaar een verslag van haar activiteiten voorlegt aan de minister die de Energie in zijn bevoegdheid heeft. De minister maakt dit verslag over aan de federale wetgevende Kamers en hij ziet er op toe dat het verslag op passende wijze wordt bekendgemaakt.

Dit verslag moet door de Commissie voor nucleaire voorzieningen worden voorgelegd voor 1 oktober van het jaar dat volgt op het betrokken jaar en bevat de staat van haar werkingskosten.

Het artikel 8, § 2 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de leden en het personeel van het secretariaat van de Commissie voor nucleaire voorzieningen gebonden zijn door het beroepsgeheim en dat zij de vertrouwelijke gegevens, die hun ter kennis zijn gekomen op grond van hun functie bij de Commissie voor nucleaire voorzieningen, aan niemand mogen bekendmaken. Het jaarverslag bevat dan ook geen vertrouwelijke informatie.

3.2. Wettelijke aspecten van de Commissie nucleaire voorzieningen

De wet van 26 maart 2014 (B.S. 26 mei 2014, inwerkingtreding vanaf 5 juni 2014) heeft een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de wet van 11 april 2003. De voornaamste zijn de volgende:

- de samenstelling van de Commissie nucleaire voorzieningen (zie punt 1.2.);
- het eensluidend advies van NIRAS over de voorzieningen wordt een gewoon advies;
- de vereiste voor de Commissie om haar beslissingen te motiveren;
- een beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid voor de leden van de Commissie;
- de rechtstreekse opeisbaarheid van de begrote bedragen;
- de termijn om een advies te geven over het voorstel van een kernexploitant wordt verlengd van 60 dagen tot 90 dagen.

Het koninklijk besluit dat de modaliteiten en de werkingskosten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen bepaalt, werd voorheen aan de voogdijoverheid overgemaakt. Dit heeft niet geleid tot de aanneming van het besluit.

3.3. Wettelijke aspecten repartiebijdragen

De wet van 11 april 2003 wordt ieder jaar gewijzigd door de wet diverse bepalingen, om het de Belgische Staat mogelijk te maken in het kader van de openbare dienstverlening een repartiebijdrage te vragen aan de kernexploitanten. Deze repartiebijdrage wordt opgesplitst in een basisrepartiebijdrage en een aanvullende repartiebijdrage. De kernprovisievennootschap moet deze bijdragen voorschieten en de individuele bijdragen terugvorderen van de kernexploitanten of gelijkgestelden. Op 19 december 2014 (inwerkingtreding op 29 december 2014) werd de basisrepartiebijdrage en de aanvullende repartiebijdrage voor het jaar 2014 vastgesteld op 250 miljoen en 350 miljoen euro.

Naast de degressieve vermindering voor kleinere exploitanten op de aanvullende repartiebijdrage werd voor het jaar 2014 ook een vermindering toegepast ten belope van 14,43% op het brutobedrag van de basisrepartiebijdrage en van de aanvullende repartiebijdrage. Dit percentage stemt overeen met de periode van onbeschikbaarheid van het nucleaire park omwille van de door het Federaal Agentschap voor de Nucleaire Controle vastgestelde veiligheidsredenen, vanaf januari 2013 tot 3 juni 2013 wat betreft de kerncentrale Doel 3 en vanaf 1 januari 2013 tot 7 juni 2013 wat betreft de kerncentrale Tihange 2.

3.4. Wettelijke aspecten levensduur kerncentrales

Na de beslissing van de vorige regering om de exploitatieduur van Tihange 1 met 10 jaar te verlengen is de nieuwe regering in zijn regeerakkoord van 9 oktober 2014 overeengekomen om de exploitatieduur van Doel 1 en 2 eveneens met 10 jaar te verlengen. Dit werd bekrachtigd tot een beslissing van de Ministerraad op 18 december 2014, onderhandelingen en een wetswijziging moesten nog volgen.

Deze wetswijziging was nog niet aangenomen op het moment dat de kernprovisievennootschap zijn rapport over de driejaarlijkse herziening 2013 heeft voorgelegd en op het moment van het uitbrengen van het advies van de Commissie zelf (zie 4.2.).

4. Activiteiten

4.1. Vergaderingen

In 2014 heeft de Commissie voor nucleaire voorzieningen 4 maal vergaderd.

Datum	Opmerking
5 mei 2014	Vergadering
26 juni 2014	Vergadering
29 september 2014	Vergadering
3 december 2014	Vergadering

De volgende punten werden besproken tijdens de vergaderingen:

- de voorstelling door de kernprovisievennootschap van een bijkomende studie voor het gedeelte ontmanteling naar aanleiding van de levensduurverlenging van Tihange 1, het advies NIRAS en het advies van de Commissie (zie punt 4.2.);
- de gevolgen voor de Commissie naar aanleiding van de wetwijziging van de wet van 11 april 2003 (zie ook punt 3.2.);
- de driemaandelijke bespreking van de ratio D/D+E van Electrabel en het attest van de bedrijfsrevisor;
- de stand van zaken van de voorzieningen eind 2013 en de voorziene wijzigingen voor het jaar 2014;
- de jaarlijkse informatie van de kernprovisievennootschap;
- de financiële informatie van Electrabel;
- het jaarlijks verslag over de geraamde uitgaven en beschikbare middelen eind 2013;
- een financiële analyse van de impact van de mogelijke vroegtijdige stopzetting van de reactoren Doel 3 en Tihange 2 op de voorzieningen;
- een financiële analyse van de impact van de mogelijke verlenging van Doel 1 en 2 op de voorzieningen.

De controletaken van de Commissie voor nucleaire voorzieningen werden op een permanente wijze vervuld op basis van de ter beschikking gestelde of gevraagde informatie.

4.2. Opvolging adviezen

In 2013 heeft de derde herevaluatie van de methoden gebruikt voor de aanleg van de voorzieningen voor de ontmanteling en voor het beheer van de bestraalde splijtstoffen plaatsgevonden. De Commissie heeft toen, na advies van NIRAS, een aantal aanbevelingen opgenomen waarvan de meeste moeten vervuld worden tegen de volgende driejaarlijkse evaluatie, in 2016. Er werd tevens een aanbeveling op korte termijn uitgebracht. Er moest namelijk een bijkomende studie voor het gedeelte ontmanteling worden voorgelegd tegen 30 juni 2014, indien de exploitatieduurverlenging van Tihange door de wet werd bekrachtigd.

De resultaten van deze studie werden op de vergadering van 5 mei 2014 door de kernprovisievenootschap aan de leden bekendgemaakt. Tevens werd besloten het eensluidend advies van NIRAS te vragen over dit addendum, gezien het een impact heeft op het bedrag van de voorzieningen. De Commissie heeft deze opdracht in een brief van 13 mei 2014 meegedeeld aan NIRAS. Het advies van NIRAS werd op 20 juni 2014 door de raad van bestuur van de instelling goedgekeurd en overgemaakt aan de voorzitter van de Commissie op 23 juni 2014. Tijdens de vergadering van de Commissie van 26 juni 2014 heeft NIRAS zijn advies toegelicht.

Na onderzoek en bespreking van de documenten en het advies van NIRAS is de Commissie tot een advies gekomen. De Commissie gaat, voor het scenario 50 T1/40 addendum van het ontmantelingsluik, akkoord met de voorgestelde berekeningsmethode en de kostenraming, met en zonder marges, zoals geverifieerd door NIRAS. Ze heeft tevens een nieuwe aanbeveling uitgebracht waaraan tegen de volgende driejaarlijkse evaluatie, in 2016, moet worden beantwoord.

De Commissie had in 2013 ook gevraagd het opvolgingssysteem voor de rapportering over de liquiditeit uit te breiden en te laten certifiëren door de bedrijfsrevisor. Deze rapportering werd in 2014 een eerste keer aan de Commissie voorgelegd.

5. Financiële aspecten

5.1. Financiële aspecten van de Commissie voor nucleaire voorzieningen

Artikel 9 van de wet van 11 april 2003 bepaalt dat de werkingskosten, de kosten van de adviezen en de studies gevraagd door de Commissie voor nucleaire voorzieningen, ten laste zijn van de kernprovisievennootschap. Deze laatste rekent ze door aan de kernexploitanten en aan gelijkgestelde vennootschappen naar verhouding van hun aandeel in de industriële productie van elektriciteit door splijting van kernbrandstoffen.

Het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 werd in 2014 niet behandeld. De praktische werking van de Commissie is dus nog steeds niet geregeld. De financiële weerslag van de werking van de Commissie voor nucleaire voorzieningen kan dus nog niet worden weergegeven.

Het koninklijk besluit van 1 mei 2006, ter uitvoering van artikel 9 van de wet van 11 april 2003, legt het maximaal bedrag van de jaarlijkse werkingskosten van de Commissie en van de kosten van externe adviezen vast op vijfhonderdduizend euro per jaar. De wetswijziging van 25 april 2007 heeft echter bepaald dat het maximaal bedrag jaarlijks, bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit, moet worden bepaald. Dit kan pas na de aanneming en publicatie van het koninklijk besluit over de werkingsmodaliteiten.

De kosten voor de eensluidende adviezen van NIRAS alsook de zitpenningen zijn door het ontbreken van het koninklijk besluit over de werkingsmodaliteiten nog niet afgerekend. Wel werden de administratieve kosten van het vast secretariaat, onder de vorm van het salaris van een administratief assistent voor 2014, ten laste gelegd van de kernprovisievennootschap.

5.2. Evolutie van de voorzieningen

Tabel. Voorzieningen 2003-2014

(afgerond in miljoen euro)

	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007
Ontmanteling	990	1.379	1.448	1.521	1.742
Bestraalde Splijtstoffen	2.606	2.655	2.855	3.012	3.163
TOTAAL	3.596	4.034	4.303	4.533	4.905
	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Ontmanteling	1.829	1.920	2.231	2.343	2.460
Bestraalde Splijtstoffen	3.399	3.654	3.923	4.204	4.471
TOTAAL	5.228	5.574	6.154	6.547	6.931
	31.12.2013	31.12.2014			
Ontmanteling	3.066	3.155			
Bestraalde Splijtstoffen	4.228	4.480			
TOTAAL-	7.294	7.635			

6. Eindbeschouwing

Door het uitblijven van de aanneming van het koninklijk besluit ter uitvoering van artikel 10 van de wet van 11 april 2003 beschikt de Commissie nog steeds niet over eigen werkmiddelen. Hierdoor kunnen de facturen voor de gevraagde adviezen niet betaald worden.

De verdere omzetting van de Europese richtlijn 2011/70 vond plaats in 2014 door de wet van 3 juni 2014 (Belgisch Staatsblad 27 juni 2014). Hoewel het wettelijke kader hierdoor werd vervolledigd, moeten er nog een aantal beleidsbeslissingen genomen worden. Deze zijn de volgende:

- Een beslissing inzake het al dan niet opwerken van de bestraalde splijtstof of van een gedeelte ervan;
- Een beslissing inzake de berging van middel- en hoogradioactief afval (categorieën B en C) van bestraalde brandstof en van plutoniumhoudende stoffen in diepe geologische lagen.

Deze beslissingen kunnen een grote invloed hebben op de weerhouden scenario's en de bijgaande aanleg van de voorzieningen.